

ΚΑΘΕΦΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1985

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄
ΑΡΙΘΜΟΣ 20

«ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ»

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ**

Συγκτάσεται από Επιτροπή

Υπεύθυνος:

**Το Διοικητικό Συμβούλιο του
Συλλόγου.**

Γραφεία περιοδικού:

Καλούδη 8 — Γιάννενα.

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Διεύθυνση για την εξυπηρέτηση του
περιοδικού **«Καθρέφτης»** - Αλληλογρα-
φεία.

Κώστας Ε. Σιώτος
ΕΤΕ — ΚΑΛΟΥΤΣΙΑΝΗΣ
Τηλ. 35200 — 27863
Τηλ. ΣΠΙΤΙΟΥ: 33051
ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού Δρχ.: **400**

Εξωτερικού Δολ.: **20**

**ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ —
— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:**

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ο Ταμίας του Συλλόγου

Λάμπρος Π. Βλάχης

Αγ. Κοσμά 19 Γιάννενα

Τη. (0651) 26154

6) **ΑΘΗΝΑ:**

Νικόλαος Δημασθ. Αλεξίου

Λάρνακος 33

ΤΗΛ. 8625872 - Τ.Τ. 220

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου

Κώστας Δ. Αναστασίου

Στέλιος Ξεκάρφωτος

Κώστας Ε. Σιώτος

Αντώνης Δ. Αντωνίου

ΕΙΡΗΝΗ - ΥΦΕΣΗ - ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΣ

Δεν πρόκειται για σύνθημα κάποιας πολιτικής συγκέντρωσης. Το παραπάνω τρίπτυχο αποτελεί το σύνθημα της παγκόσμιας φιλειρηνικού κινήματος, αποτελεί το σύνθημα όλης της προοδευτικής ανθρωπότητας.

Για το κυνήγι των εξοπλισμών που σήμερα η ανθρωπότητα δαπανά ετήσια 900 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ πεθαίνουν 40 εκατομμύρια ανθρώπων από την πείνα κι ανάμεσά τους 17 εκατομμύρια παιδιά. Θα μπορούσαν να είχαν σωθεί με το 1/10.000 του ποσού που διατίθεται για πολεμικές δαπάνες. Μόνο το εξωτερικό χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών με στοιχεία του 1984 ήταν 805 δισ. δολάρια, κι' απ' αυτό το ποσό, το 60% αποτελεί έξοδα για πολεμικές δαπάνες.

Αναφερόμαστε σε νούμερα γιατί αυτά δίνουν την πραγματική διάσταση του προβλήματος.

Από το σύνολο των στρατιωτικών δαπανών το ΝΑΤΟ καλύπτει το 45%, το σύμφωνο της Βαρσοβίας το 25%, η Κίνα το 9%, ο τρίτος κόσμος το 15% και διάφορες άλλες αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες το 6%.

Όπως εύκολα διαπιστώνει κανείς, τα ποσά που διατίθενται για εξοπλισμούς είναι τεράστια. Γι' αυτό και ο αγώνας των φιλειρηνιστών είναι μεγάλος και δύσκολος. Δύσκολος γιατί έρχεται σε αντίθεση με το στρατιωτικοβιομηχανικό σύμπλεγμα. Αυτό που σή-

μερα ενθαρρύνει τοπικούς πολέμους και δεν ξέρουμε αν αύριο θα ενθαρρύνει έναν άλλον παγκόσμιο πόλεμο. Σαν κι αυτόν που άρχισε στις 1)9)39 και πήραν μέρος (σύρθηκαν) τα 4)5 του πληθυσμού της γης.

Σ' αυτόν που εξ αιτίας των φασιστών, στη διάρκεια των 6 χρόνων μέχρι τη λήξη του, συντελέστηκε η μαζικότερη εξόντωση ανθρώπων στις διάφορες περιοχές του κόσμου.

Οι νεκροί ξεπέρασαν τα 50 εκατομμύρια. Δεκάδες εκατομμύρια τραυματίστηκαν και έμειναν ανάπηροι.

Οι υλικές ζημιές τεράστιες. Ολόκληρες πόλεις και χωριά ισοπεδώθηκαν. Όλοι οι παράγοντες ανάπτυξης μηδενίστηκαν.

Οι δαπάνες για την προετοιμασία, τη διεξαγωγή και την εξάλειψη των συνεπειών του πολέμου, ξεπέρασαν τα 4 τρεσεκατομμύρια δολάρια!!

Όσο για τη χώρα μας; Ο φόρος που πληρώσαμε σ' αυτό το μακελειό ήταν 400.000 νεκροί και ανυπολόγιστες υλικές ζημιές, που ακόμα συνεχίζονται. Γιατί και σήμερα για χάρη των πολεμικών βιομηχανιών των μεγάλων δυνάμεων και σε βάρος της ανάπτυξης και της ευημερίας του λαού μας, διαθέτουμε δυστυχώς το 7% περίπου του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος για πολεμικές δαπάνες.

Αυτές ήταν σε γενικές γραμμές οι συνέπειες του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου. Ο καθένας τώρα μπορεί να φανταστεί τι συνέπειες μπορεί να έχει ένας νέος παγκόσμιος πόλεμος σήμερα, με το σημερινό οπλοστάσιο και τα σημερινά οπλικά συστήματα.

Παρουσιάσαμε μέσα απ' το περιοδικό μας την παραπάνω εικόνα φρίκης, για να ενώσουμε και μεις τη φωνή μας μ' όλους εκείνους που πασχίζουν πραγματικά για την ειρήνη, έτσι ώστε να ακουστεί πιο δυνατά το σύνθημα: ΕΙΡΗΝΗ - ΥΦΕΣΗ - ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΣ.—

Η Σύνταξη

Αφιέρωμα

ΟΙ ΙΔΡΥΤΕΣ ΤΟΥ ΚΑΘΡΕΦΤΗ

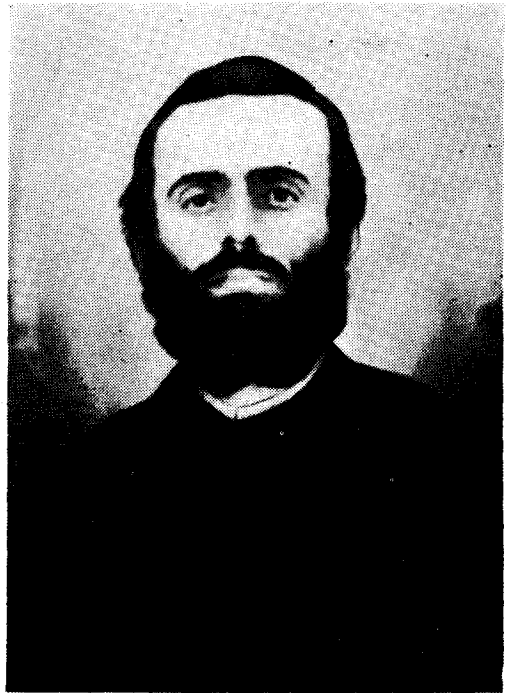
Θά'πρεπε από καιρό να είχαμε γνωρίσει στους αναγνώστες του «ΚΑΘΡΕΦΤΗ» τους ιδρυτές του. Είναι μια παράλειψη.

Αυτή την παράλειψη και συνάμα το χρέος μας ερχόμαστε σήμερα να καλύψουμε. Αλλά κάλιο αργά παρά ποτέ.

Το πρώτο τεύχος του Καθρέφτη, κυκλοφόρησε το φλεβάρη του 1929 από το Γιώργο Παπαγεωργίου ή Παπαγιώργη όπως τον

Ο Χρήστος Σπύρου

Ο Παπαγιώργης

ξέρουν οι χωριανοί μας και τον Τάκη Σπύρο φοιτητή τότε της Νομικής κατόπιν δικηγόρο και υπάλληλο της Εφορίας. Ο πρώτος είχε το ψευδώνυμο Γ. Πρήστ και ο δεύτερος Χ. Ταμπάκος.

Νέοι τότε και οι δύο τους, με τη φλόγα στην καρδιά γεμάτοι

οράματα και αισοδοξία για το μέλλον, όπως φυσικά όλοι οι νέοι, θέλησαν με την έκδοση του Καθρέφτη να εξυψώσουν Εκπολιτιστικά το χωριό μας, να συσφίξουν τις σχέσεις μεταξύ των «Απανταχού Σκλουπιωτών» και να τους καθιστούν ενήμερους για ότι γίνεται στο χωριό.

Αλλά ας αφήσουμε καλύτερα να μας τα πουν οι ίδιοι.
«... Όπως εις τον καθρέπτην βλέπομε το είδωλόν μας έτσι και εις το Καθρέπτην (περιοδικόν) θα βλέπουν πανταχόθεν το χωριό μας...»

Από τη φράση αυτή βλέπομε γιατί έδωσαν στο περιοδικό την ονομασία Καθρέπτης. Αναμφισβήτητα είναι θαυμάσιο και πρωτότυπος. Δεν πιθήκισαν, δεν αντέγραψαν, βασάνισαν το μυαλό τους και έδωσαν κάτι ολότελα δικό τους. Γράφουν στο ίδιο άρθρο:

«Ο σκοπός μας είναι τελείως ανιδιοτελής. Ο σκοπός μας είναι να εξυπηρετήσουμε πάση δυνάμει τους ταξιδιώτες κυρίως συγχωριανούς μας. Θα μαθαίνετε όλα τα νέα της πατρίδας μας οπουδήποτε και αν είσθε, θα γνωρίζετε που εργάζεται ο καθένας...».

Αυτούς τους δυο υπεραισιόδοξους οραματιστές, και ρομαντικούς νέους, εκείνης της εποχής, που απετόλμησαν την έκδοση του «Καθρέφτη», ΤΟΤΕ!, θα σας δώσουμε με λίγες αδρές γραμμές. Και ας μη ξεχνάμε, ότι η κατανόηση και σωστή αξιολόγηση μιας προσωπικότητας γίνεται πάντα με τα μέτρα της εποχής του.

Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο Παπαγιώργης γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι, στα 1895. Ο πατέρας του ήταν εφημέριος στο Αμπελοχώρι. Τα πρώτα γράμματα τάμαθε στο χωριό. Μετά φοίτησε στο Ελληνικό Σχολείο στα Πράμαντα. Και τέλος ενεγράφη στην Ιερατική Σχολή της Άρτας απ' όπου απεφοίτησε. Στην αρχή υπηρέτησε σαν εφημέριος στο Ματσούκι. Μετά το θάνατο του εφημέριου στο Σκλούπιο Παπαδημήτρη (Δημ. Αναστασίου) έγινε εφημέριος στο χωριό.:

Άνθρωπος με εκπληκτική δραστηριότητα και ανήσυχο πνεύμα. Ασφαλώς το ράσο ήταν πολύ μικρό γι' αυτόν είχε πολύ προοδευτικές αντιλήψεις για την αποστολή του παπά. Θεωρούσε τον παπά πνευματικό ηγέτη του χωριού και σαν τέτοιος στάθηκε σ' όλη του τη ζωή. Οι ιδέες του όχι μόνο για την εποχή του αλλά και σήμερα θεωρούνται πολύ τολμηρές.

Η παρουσία του ήταν έντονη και ορμητική σ' όλες τις εκδηλώσεις και κοινωνικές δραστηριότητες του χωριού. Δεν κλείσθηκε ποτέ στο καβούκι του. Δεν υπάρχει τομέας που να μην τον βρούμε μπροστά, από το φεμινισμό μέχρι την αυτοδιοίκηση.

Πόσο παραστατική και με τι λεπτό χιούμορ περνάνε τα μηνύματά τους σ' ένα σχετικό άρθρο στον Καθρέφτη.....

Συγχρόνως καυτηριάζουν τον νεοπλουτισμό και την ξεπεσμένη νοοτροπία.

«...Να φαίνεσαι λιγώτερο από ότι είσαι, λέγει ένα ρητό για να έχεις την αξία σου. Το εφαρμόζομεν ημείς αυτό;

Ήχι. Ίδού θγαίνω στο μαγαζί ντυμένος σαν πρίγκιψ της Ουαλίας, ενώ στο σπίτι για στρώμα έχω το σακκί, για σκέπασμα το ίδιο, σακκί για μαξιλάρι,.... μα πόσα σακκιά; πάλι νοικοκύρης είμαι, έχω ένα σακκί μόνο.....—

Με κάλτσα μεταξωτή εγώ δίχως παλιουρούτ (να μην μας καταλαβαίνουν οι άλλοι) η γυναίκα, και τα παιδιά θεόμπλετσα. Μαυροδάφνη εγώ στο μαγαζί, καφέδες καμιά δεκαριά την ημέρα, ούτε δραμ' ζάχαρ' στο σπίτι.....

Γενικώς οι άρρενες ζώμεν καλά σαν άτομα, οι γυναίκες μας όμως παιδιά και σπίτι, 3 αιώνες πίσω από ημάς, ενώ έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο, γυναίκα σπίτι παιδιά και έπειτα εγώ....».

Όλο το άρθρο είναι σπαρταριστό. Γεμάτο αλήθειες. Αλλά και θγαίνει αβίαστα το μήνυμα της ισότητας. Ήθελαν και η γυναίκα νάχει τα ίδια δικαιώματα με τον άνδρα στη ζωή. Έχουν να ζηλέψουν τίποτε από τη σημερινή θορυβώδη φεμινιστική κίνηση;

Πόσο αλήθεια πραγματοποιήθηκαν τα οράματα του! Μιλώ πάντα για το Αμπελοχώρι που υπάρχουν πληθώρα από γιατρίνες, μηχανικούς, φιλόλογοι μαθηματικοί, δασκάλες, νηπιαγωγοί, υπάλληλοι στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Και όχι μόνο οι εργαζόμενες και οι νοικοκυρές είναι ισότιμες δίπλα στον άνδρα.

Μήπως ασχολήθηκαν μόνο με τον φεμινισμό. Έδιναν συμβουλές για την καλλιέργεια, πρότρεπαν την αμπελοκαλλιέργεια και τους υποδείκνυαν πως πρέπει να γίνεται. Έλεγαν στους χωριανούς να μην είναι μοιρολάτρες και να τα περιμένουν όλα από το θεόφτωχο κράτος μας.

Το μεγάλο πρόβλημα τότε ήταν το νερό. Φώναζαν και υποδείκνυαν πως μπορεί νάρθει το νερό στο χωριό. «Με λίγη εργασία και από ένα κατοστάρικο και το νερό το φέρνουμε στην πλατεία...» Έπιασαν όλα τα προβλήματα του χωριού.

Μόνο από το πρώτο και μοναδικό τεύχος του Καθρέφτη περνούμε μια πλήρη εικόνα για την κοινωνική ζωή, για τη δημογραφική και εκπολιτιστική στάθμη του χωριού μας.

Τι κρίμα που δεν το συνέχισαν! Αυτό οφείλεται στη μη ανταπόκριση των χωριανών. Αυτό βέβαια δεν πρέπει να μας εκπλήσσει. Είναι πανάρχαιος νόμος και κανένας προφήτης δεκτός στην πατρίδα του». Η δικαίωση πάντα έρχεται μετά θάνατο.

Η αξία των ξεχωριστών ανθρώπων εκεί βρίσκεται να μπορούν να βλέπουν μακριά στο αύριο και να οδηγούν. Ο Παπαγιώργης ήταν από τη στόφα αυτών των ανθρώπων.

Για τον πανέξυπνο αυτό παπά υπάρχουν πληθώρα από ανέκδοτα που μέσα από τη διήγηση διακρίνει κανένας το σπινθηροβόλο πνεύμα του.

Δυστυχώς πέθανε πολύ νέος τρία σχεδόν χρόνια μετά την έκδοση του Καθρέφτη στα 1932.

Πιθανόν να παρέλειψα στοιχεία της δραστηριότητάς του, τα οποία δεν μπόρεσα να μάθω. Πιστεύω όμως να έδωσα στους νεώτερους, μια αδρή εικόνα του συμπατριώτη μας και να ικανοποιήσει την περιέργειά τους σχετικά με τον ιδρυτή του Καθρέφτη του Γ. Πρίστ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΥ ΣΠΥΡΟΥ

Γεννήθηκε το 1907 στο Αμπελοχώρι. Πήγε στο Δημ. Σχολείο το 1914 και είχε δάσκαλο τον Χρήστο Φλούδα από Άγναντα. Τα Σχολεία τότε ήταν τετρατάξια. Πήρε λοιπόν το πολυτήριο το 1918. Μετά πήγε στο Γυμνάσιο Αγνάντων. Τελείωσε το Γυμνάσιο Αγνάντων και αμέσως κατατάχτηκε στο στρατό σαν Έφεδρος αξιωματικός πεζικού. Όταν απολύθηκε έκανε τα χαρτιά να γίνει αστυφύλακας. Αφού είχε τα προσόντα, τον κάλεσαν να καταταγεί αλλά δεν τον άφησαν ο πατέρας του (ο Ντούλα - Σπύρος). Μετά απ' αυτό πήγε στην Τσούρτσα Τρικάλων που δούλευε μάστορας ο πατέρας του. Εκεί (λόγω έλλειψης δασκάλων), τού ανέθεσαν να διδάσκει στα παιδιά των βλάχων για ένα καλοκαίρι. Φεύγοντας τον επόμενο χρόνο από την Τσούρτσα έδωσε εξετάσεις και μπήκε στη Νομική Σχολή και γράφηκε στη Σχολή το 1929. Πήρε το πτυχίο του δικηγόρου κατά το 1934 και κατ' αρχήν

εργάστηκε κοντά σ' ένα δικηγορικό γραφείο. Δεν μπόρεσε όμως, λόγω έλλειψης χρημάτων να ασκήσει το ελεύθερο επάγγελμα του δικηγόρου.

Με την κήρυξη του πολέμου το 1940 επιστρατεύτηκε σαν ανθ) γός. Βρέθηκε στο μέτωπο της Αλβανίας για 6 - 7 μήνες, όπου και έλαβε το βαθμό του έφεδρου υπολοχαγού. Μετά τη λήξη του πολέμου μπήκε στην εφορία καπνού. Απ' αυτή την υπηρεσία λοιπόν βγήκε στη σύνταξη το 1974 και το 1979 πέθανε και τάφηκε στην Αθήνα.

Με τον άλλον ιδρυτή του «Καθρέπτη» συνεδέετο με συγγενικό βαθμό. Ο πατέρας του παπα - Γιώργη ο Παπαχρήστος ήταν νουνός του. Κάναν πολύ παρέα όταν ήταν στο χωριό.

Η ιδέα για το περιοδικό ήταν του Παπα - Γιώργη. Τον ενθουσίασε αμέσως και άρχισαν να ετοιμάζουν τα πρώτα κείμενα. Συνεργάστηκαν και δούλεψαν με μεγάλο μεράκι για την έκδοση του περιοδικού. Οι συνθήκες εκείνης της εποχής ήταν τρομερά δύσκολες. Χρήματα δεν υπήρχαν και ο πολύς κόσμος αγράμματος. Αυτοί παρ' ότι γνωρίζουν αυτές τις δυσκολίες δεν το βάζουν κάτω. Εκδίδουν λοιπόν το πρώτο τεύχος και το μοιράζουν παντού. Αισθάνονται λαϊκοί επιμορφωτές. Το στέλνουν σ' όλους τους χωριανούς που δεν είναι στο χωριό. Γρήγορα όμως και δυστυχώς, θα γνωρίσουν την πίκρα της απογοήτευσης. Η αγραμματοσύνη του κόσμου εκείνης της εποχής επηρέασε αρνητικά την κυκλοφορία του περιοδικού.

Δεν είχαν βέβαια και πολλές απαιτήσεις για την κυκλοφορία του. Στόχευαν στην εγγραφή τόσων συνδρομητών όσων θα χρειαζόταν για να καλυφθούν τα έξοδα της έκδοσής του.

« Δέν έσκέφθημεν άλλ' ούδέ διενोधθημεν καν όπως διά τής έκδόσεως του «Καθρέπτη» αυξήσωμεν τά κατά χιλιάδας έν τε τή Πρωτευούση του Κράτους καί ταίς Έπαρχίαις κυκλοφορούντα παντοειδή έντυπα. Δέν έφαντάσθημεν ότι έκδίδοντες τό παρόν θά ζήσωμεν έκ τούτου, τό μαρτυρεί άλλως τε αυτό τούτο τό περιοδικόν, ότι περιοδικόν προορισμένον νά έξυπηρετῆ 80 - 100 συνδρομητάς, αν τούς αποκτήση καί τούτους, δέν προώρισται ν' άποφέρη ύλικά ώφέλη είς τούς έκδότας του.

Έκείνο όπερ μάς ώθησεν είς τό διάθημα τούτο είναι τό έξής: Έπειδή τά 9) 10 τών συγχωριανών μας εύρίσκονται κατά τά 9) 10

του χρόνου μακράν της ιδιαίτερας πατρίδος των και των οικογενειών των και ότι εκείθεν νοσταλγοῦσι πᾶν ὅ,τι με τὸ χωρίον σχετίζεται, σκεφθέντες ἤχθημεν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἐκδώσωμεν τὸν ἀνά χεῖρας «Καθρέπτην». ».

Κάνουν μεγάλες προσπάθειες να πείσουν τους χωριανούς μας πως ἔπρεπε με κάθε θυσία να διατηρηθεῖ το περιοδικό. Υποσχέθηκαν μάλιστα πως θα βελτιωνόταν και θα γινόταν πιο κατανοητό και πιο ευχάριστο. Εκείνοι ὅμως μείναν ἀδιάφοροι στην προσπάθεια και την ἀγωνία των δύο προοδευτικῶν νέων. Ἐτσι το περιοδικό δεν ζανακυκλοφόρησε, παρά μετὰ 50 χρόνια ὅταν μπήκε σε σκέψη ἀπὸ μερικούς η ἴδια μ' ἐκείνους ἰδέα. Η ἰδέα της διατήρησης της λαϊκῆς μας παράδοσης και της ἐπικ.οινωνίας των Ἀπανταχοῦ Ἀμπελοχωριτῶν.

ΒΕΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 2)6)85

ΕΓΓΕΓΡΑΜΜ.:	Ἄνδρες:	1275	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
	Γυναίκες:	301	ΠΑΣΟΚ	185
Σύνολο		576	Ν. Δ.	60
ΨΗΦΙΣΑΝ:	Ἄνδρες:	223	Κ.Κ.Ε.	188
	Γυναίκες:	240	Κ.Κ.Ε. εσ.	14
Σύνολο		463	ΕΠΕΝ	4
ΑΠΟΧΗ:	ποσοστό	19,40%	Κομμουν. Ἀριστερά	2
ΑΚΥΡΑ:		10		

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πέρα σε κείνο το βουνό

Πέρα σε κείνο το βουνό

και στ' άλλο παραπέρα - παραπέρα μικρή βλαχούλα μου

και στ' άλλο παραπέρα - παραπέρα, δε θγαίνεις να σε δω.

Στον πάτο βόσκουν πρόβατα

και στην κορφή τα γίδια λε τα γίδια, μικρή βλαχούλα μου

και στην κορφή τα γίδια - λε τα γίδια, δε θγαίνεις να σε δω.

Στην αποκείθε τη μεριά

δυο αδέρφια σκοτωμένα - τα καπμένα, μικρή βλαχούλα μου

δυο αδέρφια σκοτωμένα - τα καπμένα, δε θγαίνεις να σε δω.

Κι ανάμεσα απ' τα δυο βουνά

κλήμα ήταν φυτεμένο - φυτεμένο, μικρή βλαχούλα μου

κλήμα ήταν φυτεμένο - φυτεμένο, δε θγαίνεις να σε δω.

Κάνει σταφύλλια κόκκινα

και το κρασί μοςχάτο - λε μοςχάτο, μικρή βλαχούλα μου

και το κρασί μοςχάτο - λε μοςχάτο, δε θγαίνεις να σε δω.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΤΑΚΗΣ

Ένας ακόμα αγωνιστής του ΕΑΜ έφυγε από κοντά μας και τον σκέπασε για πάντα το Αμπελοχωρίτικο χώμα.

Ένας ακόμα Αμπελοχωρίτης που σηματοδότησε το δρόμο του αγώνα μας, έφυγε για πάντα από κοντά μας.

Είναι ο μπάρμπα - Γιάννης ο Γιωτάκης, ο υπεύθυνος του ΕΑΜ στην περιοχή μας, κείνα τα δύσκολα χρόνια της κατοχής.

Πολλοί χωριανοί κι αγωνιστές συνόδευσαν τον μπάρμπα - Γιάννη ως την τελευταία κατοικία στο Αμπελοχώρι.

Στη μνήμη μας θα παραμείνει πάντα σαν ένας σωστός άνθρωπος, ένας λεβέντης αγωνιστής που άφησε πίσω του ένα σπάνιο παράδειγμα ζωής κι ευγενικών αγώνων.

Είναι ο αγνός αγωνιστής που μας άφησε ως παρακαταθήκη, το ήθος του, την ευγένειά του, την εργατικότητά του και τη συνέπεια στους κοινούς αγώνες για την πραγμάτωση κάποιου καλύτερου κόσμου στον τόπο μας.

Και τα γλυκά λόγια του Προέδρου του παραρτήματος Γιαννίνων της Πανελληνίας Ένωσης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης (ΠΕΑΕΑ) Λάμπη Λιώτου, που αποχαιρέτησε το νεκρό σύντροφο, απάλυναν τον πόνο για το χαμό του αγωνιστή.

«Συναγωνιστή Μπαρμπαγιάννη, η θλίψη μας είναι μεγάλη και τα λόγια μας φτωχά.

Αμετακίνητος στα δημοκρατικά σου πιστεύω, ποτέ δεν αρνήθηκες να δώσεις τα πάντα για το δίκαιο και για την ελπίδα του λαού.

Γέννημα και θρέμμα του Δημοκρατικού Προοδευτικού λαού μας' έζησες τιμώντας το λαό.

Πήρες μέρος στην ΕΑΜΙΚΗ Εθνική Αντίσταση από τους πρώτους στην περιοχή μας.

Η Δράση σου ήταν τέτοια που αναδείχτηκες σε στέλεχος του ΕΑΜ. Για τη δράση σου αυτή οι κυβερνήσεις της Αντίδρασης σε αντάμειψαν με κατάτρεγμα και φυλάκιση. Σε απόλυσαν από τη

δουλειά σου, ακόμα σου απαγέρευσαν να θγαίνεις έξω κι από το σπίτι σου.

Οι Συμπολεμιστές σου με τη Δημιουργία του παραρτήματος Γιαννίνων της Πανελληνίας Ένωσης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης «ΠΕΑΕΑ» για τη δράση σου και το πιστεύω σου σε τίμησαν εκλέγοντας συνέχεια Πρόεδρο της Εξελεγκτικής Επιτροπής του παραρτήματός μας.

Εμείς οι συναγωνιστές και συμπολεμιστές σου, που μαζί αρχίσαμε τον αγώνα μας ενάντια στους κατακτητές, μαζί με την αγαπημένη σου γυναίκα και τα παιδιά σου, το γαμπρό σου, τα εγγόνια σου, τις νύφες σου, τα αδέρφια σου, τους συγγενείς σου, τους συγχωριανούς σου και φίλους σου, ήλθαμε να σε συνοδεύσουμε ως την τελευταία σου κατοικία και να σου πούμε συναγωνιστή Μπαρμπαγιάννη ότι θα συνεχίσουμε τον αγώνα μας μέχρι να δικαιωθούν τα ιδανικά μας. Θέλουμε να ξέρεις ότι εμείς θα συνεχίσουμε τον αγώνα μας για την πλήρη αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης. Την ηθική και υλική αποκατάσταση όλων των αγωνιστών χωρίς καμιά εξαίρεση και διάκριση.

Αλησμόνητε Μπαρμπαγιάννη από μέρος του παραρτήματος Γιαννίνων της ΠΕΑΕΑ καταθέτουμε αυτό το στεφάνι σε ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης για τις υπηρεσίες σου, που πρόσφερες στον αγώνα του προοδευτικού κινήματός μας.

Εμείς οι Αντιστασιακοί, μπροστά στο φέρετρό σου ανανεώνουμε τον όρκο μας που δώσαμε μαζί, θα συνεχίσουμε τον αγώνα μας ως που να γίνουν πράξη τα οράματά μας.

Αλησμόνητε συναγωνιστή Μπαρμπαγιάννη. Να είσαι ήσυχος τη σκυτάλη του αγώνα θα την παραδώσουμε στους συνεχιστές της Εθνικής Αντίστασης, στη Νέα μας Γενιά, που ανάμεσά της είναι και τα αγαπημένα σου παιδιά που σωστά τα μεγάλωσες και τα διαπαιδαγόησες.

Ελαφρό να είναι το χώμα που θα σε σκεπάσει, αιωνία η μνήμη σου αλησμόνητε Μπαρμπαγιάννη»

Στεφάνια επίσης κατέθεσαν Η Κοινότητα και ο Σύλλογος των Απανταχού Αμπελοχωριτών.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΠΥΡΟΥ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΦΛΟΥΔΑΣ

Ξεφυλλίζοντας παλιά τεύχη του Περιοδικού «ΚΑΘΡΕΨΤΗΣ», έπεσε το μάτι μου σε άρθρο του αγαπητού Δημήτρη Τόλη, (συν)-χου δάσκαλου, στο οποίο αναφέρονται ονόματα δασκάλων που πέ-ρυσαν απ' το χωριό μας.

Ένας απ' αυτούς ήταν κι ο Χριστόδουλος Φλούδας, για τον οποίο ο Μήτσος γράφει: «Ήταν πολύ εργατικός, επέμενε αφάν-ταστα να μάθουν οι μαθητές του και όσοι μαθήτευσαν σ' αυτόν έμαθαν γράμματα».

Πράγματι ο Φλούδας, σαν δάσκαλος, άφησε εποχή στο χωριό μας και οι χωριανοί που μαθήτευσαν σ' αυτόν είχαν κι έχουν να λένε πολύ καλά λόγια γι' αυτόν.

Στο Φλούδα μαθήτευσα κι εγώ στην πρώτη τάξη, που ήταν τό-τε μοιρασμένη σε δυο χρόνια φοίτησης. Στην πρώτη μικρή και στην πρώτη μεγάλη, από την οποία παίρναμε ενδεικτικό προαγω-γής. Ωστόσο εγώ γράφηκα και φοίτησα απ' ευθείας στην πρώτη μεγάλη τάξη, γιατί είχα «μπάρμπα στην κορώνη», γι' αυτό με τους συνομηλικές μου, τους γεννηθέντες το 1914, όπως το Γιώρ-γο Τόλη, τον Αποστόλη Γέροντα κι άλλους, είχα πάντα διαφορά απ' αυτούς, στο Σχολείο, κατά μια τάξη μεγαλύτερη. Μπάρμπας μου δε στην κορώνη, ήταν ο ίδιος ο δάσκαλος ο Φλούδας, γιατί ήταν φίλος της μάνας μου. Μη πάει ο νους σας στο πονηρό. Ήταν φίλος της, γιατί τον είχε ταχτικό μουσαφίρη στο σπίτι, μια και το σπίτι μα ήταν κοντά στο Σχολείο (το παλιό Σχολείο) κι αφού μπροστά από μένα, είχε μαθητές του τα μεγαλύτερα αδέρφια μου. Οι ξένοι δάσκαλοι, τότε, τρέφονταν σχεδόν από το χωριό. Εκτός από τα αυγά που πήγαιναν οι μαθητές στο Σχολείο, όχι όλοι βέβαια και ούτε κάθε μέρα, του πήγαιναν και οι μανάδες, με τη σειρά, φαγητό. Αλλ' ο Φλούδας προτιμούσε περισσότερο τις καλές πίτες που έφκιανε η μάνα μου.

Αυτό το έλεγε ο ίδιος, τώρα τελευταία που γνωριστήκαμε καλά εδώ στα Γιάννινα και συναντιόμασταν συχνά, γιατί εγώ, σαν παπάς, τον είχα ενορίτη μου στην ενορία Περιθλέπτου. Κά-θε μήνα διάβαζα αγιασμό στο σπίτι του και στα γιορτάσια «σή-κωνα ύψωμα», γιατί η γυναίκα του, αντίθετα απ' αυτόν ήταν πο-λύ θρησκα.

Όμως, απ' όσα έχω ακούσει, γιατί από ίδια αντίληψη δεν θυμάμαι πολλά πράγματα, ο μακαρίτης, μαζί με τη φήμη, σαν καλού δάσκαλου, που άφησε στο χωριό μας, παράλληλα άφησε κι όνομα, για το ξύλο που έριχνε στα παιδιά και ίσως αυτό να εννοεί ο δάσκαλος Μήτσος Τόλης όταν γράφει: «Επέμενε αφάνταστα για να μάθουν οι μαθητές του γράμματα».

Σχετικά, λοιπόν, με το «ραβδί» που έτρωγαν οι μαθητές από το Φλούδα και τις τιμωρίες, που τους έβαζε, γράφω τούτες τις γραμμές σήμερα.

Όπωσδήποτε όμως, δεν έχω πρόθεση ν' αμαυρώσω την καλή δασκαλική φήμη, ή να επικρίνω τις όποιες πράξεις κι ενέργειες του μακαρίτη, που όσοι τον γνωρίσαμε τον σεβόμασταν, και σε μεγάλη ακόμα ηλικία, και τον εκτιμούσαμε. Πολύ δε περισσότερο τώρα που είναι πεθαμένος. «Ο αποθανών δεδικαίωται» (Ρωμ. 6,7).

Άλλωστε όλοι οι δάσκαλοι, τα παλιά χρόνια, άλλος πολύ κι άλλος λιγώτερο, όλοι έδερναν τους μαθητές. Ίσως ο Φλούδας να ήταν λίγο αυστηρότερος. Πάντως το ξύλο του Φλούδα στα παιδιά, κατά κοινή ομολογία, κυμαίνονταν, από δυνατές μπάτσες, μέχρι που φαίνονταν οι δαχτυλιές στα μάγουλα, χτυπήματα στις παλάμες με κρανόβαργα, μέχρι που πρίζονταν και με τράβηγμα των αυτιών, μέχρι που έδγαζαν αίμα. Για το τελευταίο, σαν παθών, μου το μολόγαγε ο μακαρίτης Τάκης Σπύρος, ο πατέρας του Γιάννη Σπύρου, κάποτε που δουλεύαμε μαζί. Ακόμα ο Φλούδας για τον αμελή ή ατακτούντα μαθητή, χρησιμοποιούσε και δυο ειδών τιμωρίες. Η μια ήταν που, στην ώρα του μαθήματος, τον έβαζε στα γόνατα σε μια άκρη της αίθουσας και κάτω από τα γόνατα του έβαζε χαλίκια για να πονάει, και η άλλη ήταν που, μετά το μάθημα τον... φυλάκιζε στο υπόγειο του Σχολείου, νηστικό, μέχρι αργά το βράδυ. Την δεύτερη, θυμάμαι ότι κι εγώ τη γεύτηκα. Αλλά για όλ, αυτά, δεν χωράει αμφιβολία ότι, μια και μόνη ήταν η πρόθεση του Φλούδα, να μάθουν οι μαθητές του γράμματα.

Επίσης, τις καθημερινές, δεν άφηνε τα παιδιά του Σχολείου να παίζουν και να φωνάζουν, όχι μόνο στην πλατεία, αλλ' ούτε και στις γειτονιές, στις οποίες ταχτικά έκανε εφόδους, μήπως βρει παιδιά να παίζουν σε ώρες που έπρεπε, κατ' αυτόν, να διαβάζουν.

Κάθε Σάββατο ο Φλούδας, μετά το πρωινό μάθημα, πήγαινε

στο χωριό του, τα Άγναντα και γύριζε τη Δευτέρα το πρωί. Μόνο τότε άφηνε τα παιδιά ελεύθερα να παίξουν στην πλατεία ή όπου αλλού ήθελαν. Αλλοίμονο όμως σε όποιο ήταν αδιάβαστο τη Δευτέρα. Κάποτε έφευγε και μισοβδόμαδα, αλλ' επειδή καμιά φορά παραπλανούσε τα παιδιά, πήγαινε δηλαδή μέχρι την «γκάτετση» και γύριζε πάλι, τον παρακολουθούσαν οι μαθητές ώσπου να κρυφτεί πίσω από τη «Γιωργιώργη» κι ύστερα έβγαιναν για παιγνίδι.

Αλλά παρόλ' αυτά, οι μαθητές δεν έχαναν τη ζωηράδα τους. Και τα πειράγματά τους προς το δάσκαλο ήταν πολλά και ποικίλα. Θ' αναφέρω, σήμερα, ένα απ' αυτά, που το θυμάμαι κι εγώ. Ο Φλούδας τότε «έτρεφε» μουστάκι παχύ και στις άκρες το έτριβε. Κάποια Δευτέρα που άργησε να έρθει, ενώ άλλες φορές καθόμασταν στα θρανία και τον περιμέναμε, εκείνη τη μέρα βγήκαμε όλο έξω κι αγναντεύαμε πέρα προς τ' αμπέλια, να ιδούμε αν έρχεται. Τότε κάποιο από τα μεγάλα παιδιά, βρήκε την ευκαιρία και ζωγράφισε στον πίνακα έναν άντρα με «αρειμάνιο» μουστάκι. Ενώ, λοιπόν εμείς κοιτάζαμε ν' αράξει στο σπίτι του Αλέξη Λάμπρου, εκείνος ήρθε από πάνω από το σπίτι του Κώστα Μπαλωμένου (σήμερα Χρήστου Τζουβάρα), οπότε δάσκαλος και μαθητές μπήκαμε όλοι μαζί στην αίθουσα, χωρίς να προλάβει ο «οκιτσογράφος» να σβύσει από τον πίνακα τον μουστακοφόρο άνδρα.

Ο Φλούδας πήρε μόνος του το «λαγοπόδαρο», καθάρισε τον πίνακα, μας έριξε μια αυστηρή ματιά και ρώτησε ποιός έγραψε την «καλικαντζούρα» στον πίνακα, ρώτησε και ονομαστικά μερικούς από μας τους μικρούς, δεν πήρε όμως απάντηση από κανέναν, γιατί ο μαθητής που έφκιασε το σκίτσο, που όπως μάθαμε αργότερα ήταν ο μακαρίτης Γιάννης Χρ. Σιώτος, που ήταν κι ο πιό ζωηρός απ' όλους, φρόντισε να μην είναι άλλος μέσα στην τάξη. Κι έτσι, τη νύφη, εκείνη τη Δευτέρα την πλήρωσαν με αυξημένο, βέβαια, ξύλο, όσοι δεν είπαν καλό μάθημα.

Ο Χριστόδουλος Φλούδας πέθανε στα Γιάννινα την 1η Μαρτίου 1967 σε ηλικία 84 χρόνων και κηδεύτηκε στο νεκροταφείο της Περιθλέπτου. Και είναι σίγουρο αφού εμείς τον θυμόμαστε και αναφέρουμε το όνομά του ύστερα από 65 χρόνια, που ήταν δάσκαλος στο χωριό μας, ασφαλώς η μνήμη του είναι αιώνια.—

Παπα ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΣ

Η 10ΕΤΗΣ ΠΕΙΡΑ

του προέδρου του Συλλόγου Αμπελοχωριτών
Γιάννη Σπύρου

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης δέκα χρόνων ως Πρόεδρος του Συλλόγου των Απανταχού Αμπελοχωριτών, αισθάνομαι την υποχρέωση, από την εμπειρία που απόκτησα, να κάνω ένα μικρό απολογισμό της 10ετίας.

Κατ' αρχήν όλα τα Διοικητικά Συμβούλια στα οποία ήμουν Πρόεδρος, αποτελούνταν από άτομα, που ήταν αφοσιωμένα στη συλλογική δράση και είχαν θέληση κι απόφαση ν' αναπτύξουν τους σκοπούς και τα οράματα του Συλλόγου μας, ώστε ν' ανταποκριθεί πλήρως στον προορισμό του.

Αναλάβαμε αρχικά την ευθύνη της Διοίκησης σε μια δύσκολη εποχή.

Προσπαθήσαμε όλοι μαζί και καταβάλαμε φιλότιμες και δημιουργικές προσπάθειες, ώστε να πετύχουμε στην αποστολή μας.

Μοναδικός στόχος μας ήταν και παραμένει το ποιοτικό ανέγασμα του Συλλόγου και η πολιτιστική αναβάθμιση του χωριού μας.

Μακριά από κομματικές εμπάθειες και διαχωρίζοντας τη θέση μας από κάθε ανάμιξή μας σε επιλογές άλλων χώρων και κοινωνικών φορέων που απέβλεπαν στην κομματικοποίηση του Συλλόγου μας και με μόνο το συμφέρον του Συλλόγου, πιστεύουμε ότι πετύχαμε στην αποστολή μας, μέσα στα 10 χρόνια Διοίκησης του Συλλόγου.

Τέλος, κρατήσαμε τη σωστή θέση και τη διακριτική συνεργασία με την Κοινότητα και με τις άλλες Υπηρεσίες του Νομού μας προβάλλοντας τα χρονίζοντα προβλήματα του χωριού.

Θά'ταν παράλειψη αν παραγνωρίζαμε τις προσπάθειες των μελών που ο καθένας πρόσφερε είτε σε χρήματα είτε σε χρόνο.

Για την επιτυχία των παραστάσεων του Θεσσαλικού Θεάτρου που προσκάλεσε ο Σύλλογος, τις παραδοσιακές στολές, την προβολή του Συλλόγου μας στα Φέστιβάλ Πρέβεζας και Λευκάδας, τη δημιουργία Χορευτικού και Θεατρικού τμήματος, την επανέκδοση του Καθρέφτη και πολλές άλλες επιτυχίες είναι στο ενεργητικό το δικό μας και των μελών του Συλλόγου.

Αυτές κι άλλες δραστηριότητες καλούμε πάλι να τις ανανεώσουμε, να τις εδραιώσουμε, ενεργοποιώντας το καλύτερο προτέρημα που έχει κάθε Αμπελοχωρίτης την ΟΜΟΨΥΧΙΑ.

Η Ομοψυχία λοιπόν κι η γαλήνη στις σχέσεις μας οριοθετούν και κατευθύνουν τις επιδιώξεις του Συλλόγου μας.

Από τις αφηγήσεις των γερόντων

Το καλοκαίρι, που ήμουν στο χωριό, άκουσα από τον Σωτήρη Τζουβάρα την παρακάτω ιστορία, την οποία παραθέτω, όπως την έγραψε ο ίδιος.

Εκείνο που ανέλαβα εγώ ήταν η ορθογραφία και λίγο η σύνταξη. Προσπάθησα να μην αλλάξω πολύ το ύφος του κειμένου και τη σύνταξή του, γιατί πιστεύω, ότι έχει μεγαλύτερη αξία αυτή η ιστορία, γραμμένη με το λαϊκό τρόπο, που ο μπάρμπα Σωτήρης εκφράζεται.

Βασίλης Παπαδημητρίου

Τούτη είναι μια ιστορία πολύ παλιά του χωριού μας Σκλούπο από το 1875, όπως μολογούσε ο πατέρας μου Χρήστος Τζουβάρας ή Χαΐδος.

Δύο χωριανοί μας πούλησαν ένα βουνό στο Ματσούκι ονομαζόμενο «Φαρμάκι». Με τα λεπτά που πήραν ο ένας αγόρασε ένα ζωνάρι να ζώνεται και ο άλλος ένα φέσι δηλαδή σκούφια για το κεφάλι.

Οι χωριανοί μας αποφάσισαν να τους διώξουν απ' το χωριό για την πράξη τους αυτή.

Μετά το διώξιμο οι δυο οικογένειες έφυγαν απ' το χωριό και πήγαν και κατοίκησαν στο Βαθύρεμα Μεσοχώρας Τρικάλων. Λέγεται ότι η μία οικογένεια ήταν από τους Παναίους και η άλλη από τους Αλεξιάιους. Υπάρχει και η εκδοχή οι δυο αυτοί χωριανοί μας να ήταν Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος ή κάτι άλλο.

Όταν πήγαν στον καινούργιο τόπο τους τους ρώτησαν οι κάτοικοι του τόπου εκείνου.

-Τί κάνατε και σας έδιωξαν από τον τόπο σας;

-Πουλήσαμε ένα βουνό.

-Α! Τζερεμετίσαταν το χωριό σας

Έτσι πήραν το όνομα Τζερεμέδες και τους έμεινε αυτό το όνομα εδώ και 150 χρόνια και δεν θα σβήσει ποτέ. Η καταγωγή τους είναι από το Σκλούπο.

Ο πατέρας μου πήγαινε και δούλευε το επάγγελμα του κτίστη στο Βαθύρεμα μαζί με το Γιάννη Μήτρο, το Βασίλη Μήτρο και τον Κίτσιο του Βασίλη Μήτρο. Πήγαιναν το καλοκαίρι και ο

πατέρας μου θυμόταν τον πρώτο που έφυγε από το χωριό από τις δύο οικογένειες.

- Ώρε Χρήστο εκείνο το πουρνάρι εκεί στη Γούλα τόναι;

- Τόναι απάντησε ο πατέρας μου. Φαίνεται πήγαινε εκεί τα γίδια για μεσημέρι.

Κατά το 1954 δούλευα με τον Θανάση Νασιούλα σε ένα χωριό Μουτσιάρα Γαρδικίου Τρικάλων. Σκολάσαμε το βράδυ και κατεθήκαμε στο καφενείο. Καθίσαμε έξω και παραγγείλαμε καφέ. Εκείνη την ώρα πέρασε ένας μέσα για τσιγάρα. Όταν βγήκε έξω τον ρώτησα αν ξέρει κανέναν που να θέλει μαστόρους να φτιάσει κανένα σπίτι εκεί.

Μας ρώτησε από που είμαστε. Του είπαμε από την Πράμαντα απ' ένα χωριό που το λένε Σκλούπο. Τότε μας είπε ότι είμαστε χωριανοί. Θυμήθηκα τότε την ιστορία που έλεγε ο πατέρας μου και του είπα.

- Μήπως είσαι από τους Τζερεμαίους;

- Ναι απ' αυτούς είμαι απάντησε.

Καθίσαμε τότε παρέα, μας κέρασε και έκλαψε που βρήκε χωριανούς. Μας είπε ότι όποτε περάσετε για τα Τρίκαλα να στατήσετε στην Τήρνα όπου είμαι γαμπρός να ρωτήσετε που είναι το σπίτι του Γιώργου Τζερεμέ ναρθείτε να καθίσουμε να κουβεντιάσουμε σαν χωριανοί. Ήμασταν 40 οικογένειες, είπε, στο Βαθύρεμα. Τώρα σκαρπίσαμε, πήγαμε γαμπροί σε διάφορα χωριά. Τον ρώτησα πως έγινε και δεν ήρθε κανένας τους στο χωριό να το γνωρίσει είτε με τον πόλεμο είτε με την Εθνική Αντίσταση. Μου απάντησε ότι στην Εθνική Αντίσταση τους έριξαν στη Μακεδονία και όχι στην Ήπειρο.

Πέρασαν χρόνια από τότε αλλά πάντα είχα την επιθυμία να πάω να γνωρίσω αυτούς τους χωριανούς μας.

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΘΥΡΕΜΑ

Τον Σεπτέμβριο 1984 ξεκίνησα από το Αμπελοχώρι - Σκλούπο να πάω να βρω τους χωριανούς Τζερεμαίους. Πήγα στα Γιάννινα και από κει στα Τρίκαλα. Το άλλο πρωί έφυγα για Μεσοχώρα. Το βράδυ έμεινα εκεί γιατί είχε ξενοδοχείο. Με ρώτησαν πως βρέθηκα εκεί από τα Γιάννινα και τους είπα την ιστορία για τους Τζερεμαίους, και ότι θέλω να κατεβώ στο χωριό Πλόπ. Μου είπαν ότι εκεί είναι χωριανοί μου Τζερεμαίοι. Τους είπα ότι γι' αυτούς

ήρθα και ότι θέλω να πάω και στο Βαθύρεμα εκεί που πρωτοκατοίκησαν οι χωριανοί μου πριν 110 χρόνια. Μου είπαν ότι στο Βαθύρεμα δεν είναι κανένας Τζερεμές μόνο στο Πλόπι είναι μία οικογένεια. Άλλος είπε ότι είναι δύο ότι είναι και ο Νίκο Τζερεμές που έχει γυναίκα από δω. Έτσι δεν επισκέφτηκα το Βαθύρεμα. Το πρωί που έφυγα πέρασα με το λεωφορείο απ' το Βαθύρεμα και κατέβηκα στην Πύλη.

Προτού κατεβώ απ' το λεωφορείο ένας επιβάτης μου έδειξε κάποιον και μου είπε ότι λέγεται Τζερεμές.

Γνωριστήκαμε και συζητήσαμε αρκετά με εκείνον. Του είπα για τον Γιώργο Τζερεμέ που είχα βρει στη Μουτσιάρα και ότι θέλω να πάω στην Τήρνα να τον βρώ. Μου είπε ότι πέθανε, αλλά ζει ο γιός του και ότι μπορούσα να πάω να τον επισκεφτώ. Τον λένε Θύμιο Τζερεμέ. Όμως εγώ ήθελα να βρω τον ίδιο τον Γιώργο Τζερεμέ που είχαμε γνωριστεί παλιά και δεν πήγα.

Του έδωσα τη σύστασή μου και μου είπε ότι θα μου γράψει.

Σωτήρης Τζουβάρας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ανακοινώνεται σ' όλους τους γονείς, μέλη του Συλλόγου, που ~~τα~~ παιδιά τους γράφτηκαν στα Λύκεια ή πέτυχαν στις Πανελληνίες εξετάσεις να δηλώσουν τα ονόματα των παιδιών τους στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου, μέχρι της 15 Δεκεμβρίου το αργότερο, προκειμένου να βραβευθούν από το κληροδότημα του Χαρίλαου Τόλη.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΟΙ ΤΡΟΦΕΣ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΣΚΛΟΥΠΤΟ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η πίτα για το σκλουπιώτικο σπίτι ήταν ένα φαγητό απλό, καθημερινό, αλλά και επίσημο. Δηλαδή ανάλογα με το είδος της ήταν φαγητό που φτιάχνονταν απλά και γρήγορα λύνοντας το πρόβλημα στη στιγμή, αλλά και φαγητό που αποτελούσε επίσημο γεύμα με μια ιεροτελεστία στην κατασκευή της και απαραίτητο συμπλήρωμα τις γιορτές και επίσημες μέρες όπως Χριστούγεννα, Πάσχα, πανηγύρι κ.λ.π.

Γεγονός είναι, ότι οι σκλουπιώτισσες έφτιαχναν και φτιάχνουν ωραίες και νόστιμες πίτες. Αυτό άλλωστε αποτελούσε και ένδειξη επιτηδειότητας της νοικοκυράς και το «έχος» του σπιτιού.

Τις πίτες μπορούμε να τις χωρίσουμε σε δύο είδη. Στις καθάρια αυτές δηλαδή που γίνονταν από αλεύρι σταρίσιο και στις καλαμποκίσιας, που γίνονταν από καλαμποκίσιο αλεύρι.

ΚΑΘΑΡΙΕΣ

Οι περισσότερες από τις πίτες αυτές γίνονταν με πέτουρα, άλλοτε πολλά και άλλοτε λίγα. Πολλές φορές και ιδίως στις επίσημες μέρες τα πέτουρα τα έψηναν πρώτα λίγο στη γάστρα και μετά τα έβαζαν στο ταψί γιατί έτσι γίνονταν πιο νόστιμη η πίτα. Άλειφαν το ταψί με βούτυρο ή λάδι και τοποθετούσαν δύο, πέτουρα. Έριχναν μετά το ζαϊρέ και τον άπλωναν ισόπαχα πέρα-πέρα. Μετά έβαζαν δύο - τρία πέτουρα επάνω. Γύρω στα χείλια του ταψιού έκλωθαν τα φύλλα και σχημάτιζαν τον κόθρο. Μετά έβαζαν από πάνω λίγο βούτυρο ή λάδι και η πίτα ήταν έτοιμη για ψήσιμο.

Ο πίτες έπαιρναν το όνομά τους από τα υλικά που ήταν φτιαγμένος ο ζαϊρές.

Τυρόπιτα

Έπαιρναν τυρί και αβγά και τα ανακάτευαν με κρέμα από καλαμποκίσιο αλεύρι και γάλα και τα άπλωναν ανάμεσα στα πέ-

τουρα. Την έψηναν στη γάστρα. Την τυρόπιτα την έφτιαχναν κυρίως τις επίσημες μέρες.

Κρεατόπιτα

Την έφτιαχναν κυρίως τα Χριστούγεννα που έσφαζαν το μανάρι. Έβραζαν το κρέας με 2 - 3 κρεμμύδια και το ξεψάχνιζαν. Έψηναν στη γάστρα 2 - 3 πέτουρα, τα έσπαγαν και τα ανακάτευαν με το κρέας και το ζουμί του ρίχνοντας και 4 - 5 αβγά. Μετά άπλωναν όλα αυτά ανάμεσα στα στρωμένα πέτουρα έβαζαν και βούτυρο από πάνω και την έψηναν στη γάστρα. Πολλές φορές αντί για πέτουρα έβαζαν ρύζι.

Κοτόπιτα.

Γίνονταν κατά τον ίδιο τρόπο με την κρετόπιτα μόνο που αντί για κρέας μαναριού έβαζαν κρέας από κότα.

Κολοκυθόπιτα

Έτριβαν ένα καλακύθι και το έβραζαν μέχρι που γίνονταν λαπάς. Στράγγιζαν το νερό και έβαζαν ρύζι, 3 - 4 αβγά και λίγο γάλα. Άπλωναν το ζαϊρέ ανάμεσα στα στρωμένα στο ταψί πέτουρα και την έψηναν στη γάστρα. Πολλές φορές την κολοκυθόπιτα την έφτιαχναν χωρίς πέτουρα.

Λαχανόπιτα

Έτριβαν λάχανα με 2 - 3 κρεμμύδια και τα ανακάτευαν με λίγο ρύζι. Μετά τα έστρωναν ανάμεσα στα πέτουρα έριχναν από πάνω λίγο λάδι και την έψηναν στη γάστρα.

Καθαρόπιτα

Έφτιαχναν πηχτό χυλό με αλεύρι ρίχνοντας και λίγο λάδι. Άλειφαν το ταψί με λάδι και έστρωναν το χυλό. Έριχναν από πάνω λίγο λάδι και την έψηναν στη γάστρα.

Πολλές φορές ανάπιαν το προζύμι και η καθαρόπιτα γίνονταν ανεβατή.

Τραχανόπιτα

Έβραζαν πηχτό τραχανά ρίχνοντας λίγο καλαμποκίσιο αλεύρι και λίγο βούτυρο ή λάδι. Έστρωναν το χυλό στο ταψί ρίχνοντας από πάνω ένα χτυπημένο αβγό και την έψηναν στη γάστρα.

Κοφτόπιτα

Όταν θέριζαν και στούμπαγαν το σιτάρι έκοβαν στον χερσό-

μυλο χοντρό σιτάρι (κοφτό) και έφτιαχναν μια πίτα όπως και την τραχανόπιτα.

ΚΑΛΑΜΠΟΚΙΣΙΕΣ

Οι καλαμποκίσειες πίτες γίνονταν χωρίς πέτουρα και ήταν πιο απλές γι' αυτό τις έφτιαχναν συνήθως μόλις γύριζαν οι νυκοκυρές από τα χωράφια ή τα αμπέλια.

Λαχανόπιτα (Πίτα λάχανα)

Έτριβαν τα λάχανα με 2 - 3 κρεμμύδια και τα ανακάτευαν με λίγο καλαμποκίσιο αλεύρι. Έστρωναν στο ταψί ένα στρώμα χυλό από καλαμποκίσιο αλεύρι και πάνω στο χυλό έστρωναν ισόπαχα λάχανα. Έριχναν πάνω από τα λάχανα άλλο στρώμα χυλό και λίγο λάδι και την έψηναν στη γάστρα.

Ξινογαλόπιτα

Ανακάτευαν καλαμποκίσιο αλεύρι με ξινόγαλο και έριχναν το χυλό στο ταψί. Έριχναν από πάνω λίγο λάδι και την έψηναν στη γάστρα.

Η ξινογαλόπιτα ήταν πολύ συνηθισμένη το καλοκαίρι γιατί ήταν μπόλικο το καλαμποκίσιο αλεύρι και το ξινόγαλο και γιατί γίνονταν εύκολα.

Γαλατόπιτα

Την έφτιαχναν όπως και την ξινογαλόπιτα μόνο που αντί για ξινόγαλο ανακάτευαν το αλεύρι με γάλα γλυκό (κορφή).

Προζμόπιτα

Μέσα σε μια τέτσηρη που χόχλαζε νερό έριχναν καλαμποκίσιο αλεύρι και το άφηναν να μουσκέψει χωρίς να το ανακατώσουν. Μόλις μούσκευε και γινόταν μια μάζα πηχτή έχυναν το νερό και τσιγάριζαν το χυλό με λάδι και ψιλό κρεμμύδι. Ύστερα το έριχναν στο ταψί και το άπλωναν με τα χέρια ρίχνοντας από πάνω λάδι και ένα χτυπητό αβγό. Μετά την έψηναν στη γάστρα.

Πρεντζόπιτα

Έπαιρναν πρέντζα την αραίωσαν με νερό και την ανακάτευαν με καλαμποκίσιο αλεύρι. Έριχναν λίγο λάδι την έστρωναν στο ταψί και την έψηναν στη γάστρα.

Βασίλης Παπαδημητρίου

Συνεχίζεται

Από τον Κώστα Θ. Νίκο, πήραμε και δημοσιεύουμε το παρακάτω σχόλιο, που όσο κι αν αναφέρεται στην Τράπουλα, που αρκετοί την αντιπαθούν πολύ, περιέχει πολλά ενδιαφέροντα αριθμητικά στοιχεία.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΟΥΛΑΣ

Αντιγράφοντας από τον Καζαμιά

Μια τράπουλα έχει 52 χαρτιά, όσες δηλαδή εβδομάδες έχει και ο χρόνος.

Η αξία μιας σειράς χαρτιών είναι 13, όσες δηλαδή φάσεις σελήνης έχει ο χρόνος.

Ο ολικός αριθμός των 52 χαρτιών, με τον Άσοο 1, τον Βαλέ 11, την Ντάμα 12, τον Ρήγα 13, είναι 364. Ίδιος αριθμός βγαίνει όταν πολλαπλασιασθούν οι 52 εβδομάδες του χρόνου με τις 7 ημέρες της εβδομάδας.

Ο αριθμός 364 αποτελείται από το 3, το 6, και το 4, και αυτοί οι αριθμοί αν προστεθούν δίνουν 13.

Μια σειρά δηλαδή τα 13 χαρτιά ενός χρώματος δίνει όταν μετρηθούν μαζί 91, και αν διαιρεθεί το 91 με το 7, βγαίνει πάλι 13.

Ο αριθμός 52 αποτελείται από το 5, και το 2, και αυτά μαζί δίνουν το 7, των ημερών της εβδομάδας.

Ο ολικός αριθμός των ψηφίων που αποτελούν τη γραφή της αξίας και της ονομασίας των 13, χαρτιών στη Γερμανική, Γαλλική και Αγγλική Γλώσσα, είναι 52.

Κώστας Θ. Νίκος

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Η Γενική μας Συνέλευση

Πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου 1985 η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας, η οποία από το υψηλό επίπεδο συζήτησης, χαρακτηρίστηκε πετυχημένη. Κι αυτή τη φορά η Συνέλευση έδειξε το δυναμισμό και τις δυνατότητες των μελών μας, που μπορούν να κερδίσουν πολλά αν ενεργοποιηθούν και κινηθούν δραστήρια και σωστά.

Μέσα απ' αυτές τις δυνατότητες λοιπόν εκλέχτηκε ομόφωνα το Προεδρείο της Γενικής Συνέλευσης όπως και ομόφωνα δέχτηκε πρόταση του Απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου να γίνουν οι εκλογές του Συλλόγου το μήνα Φλεβάρη κι όχι το καλοκαίρι που απουσιάζουν σε διακοπές τα μέλη μας.

Έτσι, αφού διαπιστώθηκε η απαιτούμενη απαρτία άρχισαν οι εργασίες της, με Απολογισμό του Απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου από τον Πρόεδρο του Συλλόγου. . .

Αγαπητοί χωρανοί,

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας που εκλέχτηκε από τις εκλογές του Ιούνι 1983, επιτελεί σήμερα το καθήκον του, μέσα στα προβλεπόμενα από το Καταστατικό μας χρονικά όρια και με προθυμία λογοδοτεί σε σας και σ' όλα τα μέλη του Συλλόγου των Απανταχού Αμπελοχωριτών.

Η λογοδοσία, ο έλεγχος και η κριτική δεν είναι μόνο καταστατική, αλλά και ηθική υποχρέωση κάθε συλλόγου είτε είναι πολιτιστικός είτε είναι επαγγελματικός, εφόσον φιλοδοξεί να λειτουργεί δημοκρατικά

Εκφράζω την ευχή οι εργασίες της Συνέλευσης να διεξαχθούν σε κλίμα ανάλογο της ιστορίας του Συλλόγου και, του χωριού μας και της προσωπικής μας ευθύνης.

Πριν προχωρήσουμε στα πεπραγμένα της διετίας που πέρασε, θα γίνει μια μικρή αυτοκριτική των εργασιών του Δ.Σ.:

Μέσα στη διετία το Δ.Σ. συνεδρίασε 17 φορές και ασχολήθηκε με συζητήσεις και προτάσεις για πάνω από 55 θέματα; Οι αποφάσεις μας ήταν ομόφωνες και ήταν το αποτέλεσμα της συμμετοχής και συζήτησης όλων των μελών του Δ.Σ.

